

РОЛЬ МЕНЕДЖМЕНТУ В АДАПТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ДО НОВИХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Дмітрієва Діана Сергіївна

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана*

У сучасних умовах глобального економічного середовища роль менеджменту в адаптації міжнародних економічних відносин стає критично важливою. Згідно зі звітом Міжнародного валютного фонду (МВФ), світова економіка в 2023 році зросла на 3,5%, хоча цей показник був нижчим порівняно з попередніми роками через зростання геополітичних напружень та економічної нестабільності. Крім того, Світовий банк прогнозує, що в найближчі п'ять років рівень глобальної торгівлі зменшиться на 2–3% щорічно через протекціоністські політики багатьох країн.

Така ситуація потребує від підприємств і національних економік нових підходів до міжнародної співпраці. Менеджмент відіграє вирішальну роль у розробці адаптивних стратегій, які враховують зміни у глобальних ланцюгах постачання, регуляторних середовищах та споживчих ринках. Наприклад, 80% компаній, які змогли успішно адаптувати свої бізнес-моделі до нових умов, робили це завдяки стратегічним управлінським рішенням щодо цифровізації, гнучкості ланцюгів постачання та впровадження інноваційних технологій.

Менеджмент також відіграє ключову роль у підтримці міжнародних відносин через розвиток міжкультурної компетентності, управління ризиками та стійкість до зовнішніх шоків. Згідно з даними компанії McKinsey, компанії, які інвестували в адаптивний менеджмент і міжкультурне навчання, демонстрували на 30% вищі показники продуктивності на міжнародних ринках. Це свідчить про необхідність інтеграції управлінських підходів, які враховують швидкі зміни в економічному середовищі та нові глобальні виклики.

Глобальні процеси змінюють підходи до менеджменту, трансформуючи його в ключовий інструмент розвитку міжнародної підприємницької діяльності та системи торгівлі. Сучасні транснаціональні компанії стають головними гравцями світової економіки, виступаючи регуляторами міжнародних економічних відносин, виробництва і розподілу товарів.

Міжнародний менеджмент може приймати різні форми залежно від підходу до інтеграції локальних та глобальних інтересів:

1) етноцентричний підхід, де управління базується на стандартах країни розміщення головної компанії;

2) поліцентричний підхід, який дозволяє адаптувати стиль управління до умов країни, де ведеться бізнес;

3) егіоцентричний підхід, орієнтований на єдиний регіональний ринок;

4) геоцентричний підхід, який розглядає міжнародний бізнес як єдине ціле, де взаємодія головної компанії з підрозділами створює глобальну мережу [2, с. 45].

Транснаціональні компанії стають важливим фактором глобальної економіки, активно впливаючи на розвиток інвестиційно-інноваційних процесів у країнах, що розвиваються. Це сприяє зростанню їх конкурентоспроможності в умовах глобалізації, роблячи міжнародний менеджмент основою ефективного управління в сучасному економічному середовищі (Рис. 1).

Варто зазначити, що практика менеджменту в міжнародних економічних відносинах суттєво відрізняється залежно від культурного та національного контексту, що впливає на процеси прийняття рішень і поведінку організацій. До прикладу, порівняння японської та американської практик управління дає цінні уявлення про те, як різні підходи можуть формувати стратегії міжнародного бізнесу.

У Японії прийняття рішень є дуже колективним і заснованим на консенсусі, що відображає ширший культурний акцент на колективній відповідальності та довгострокових відносинах. Працівники на нижчих рівнях організаційної ієрархії активно беруть участь у підготовці пропозицій, які потім передаються на вищі рівні керівництва. Перед прийняттям остаточного рішення керівники консультуються зі своїми підлеглими, забезпечуючи врахування думок усіх рівнів. Цей підхід, відомий як «рінгі», сприяє створенню почуття причетності та участі у всій організації. Рішення зазвичай приймаються після тривалих обговорень, метою яких є ретельне визначення проблеми, щоб вся команда була злагодженою.

Натомість в американському менеджменті більше уваги приділяється індивідуальній відповідальності та результатам, з акцентом на швидке прийняття рішень. Рішення часто приймаються керівниками на вищих рівнях із меншим залученням працівників нижчої ланки. Основна увага приділяється ефективності та чіткій відповідальності за прийняття рішень. Американські менеджери зазвичай орієнтовані на короткострокові цілі та прибутки, що відповідає конкурентному характеру бізнесу в США.

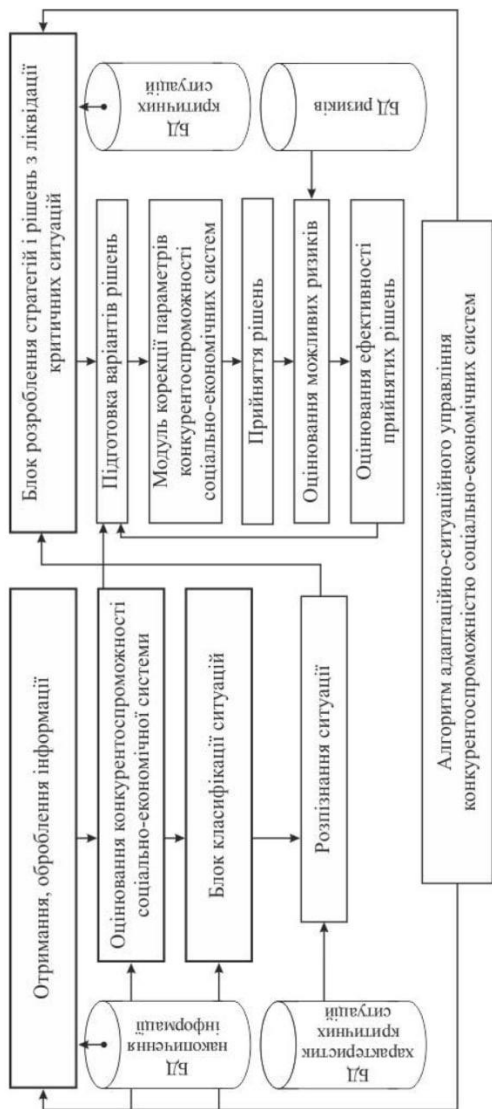

Рис. 1. Схеми методу адаптаційно-ситуаційного управління міжнародним бізнесом

Джерело: [2]

У контексті міжнародних економічних відносин ці відмінності підкреслюють важливість культурної чутливості в управлінні. Японські компанії, з їхнім довгостроковим плануванням та орієнтованістю на групову роботу, добре підходять для партнерств, які вимагають тривалої співпраці та взаємної довіри. Тим часом американські компанії можуть досягати успіху в середовищах, де потрібні швидкі та рішучі дії, а також акцент на інноваціях і прибутковості.

Розуміння цих відмінностей є критичним для менеджерів, які працюють в умовах глобальної економіки. Успішний міжнародний менеджмент потребує здатності адаптувати стилі керівництва та прийняття рішень до культурних та економічних умов кожного ринку. Це дозволяє організаціям оптимізувати свою діяльність і зміцнювати економічні зв'язки.

У зв'язку з глобалізацією та швидкими економічними змінами, роль менеджменту в адаптації міжнародних економічних відносин до нових викликів є вирішальною. Ефективне управління дозволяє компаніям та державам оперативного реагувати на виклики глобальної економіки, такі як зміна ринкових умов, технологічні інновації, політичні ризики та екологічні проблеми.

Менеджмент виступає ключовим інструментом у забезпеченні стабільності, гнучкості та конкурентоспроможності організацій на міжнародному рівні. Важливою складовою цього процесу є розвиток стратегічного планування, адаптація до культурних та економічних особливостей різних країн, а також ефективне управління людськими ресурсами.

Таким чином, роль менеджменту полягає не лише в координації економічної діяльності, але й у формуванні стійких міжнародних економічних відносин, що дозволяє організаціям і країнам успішно діяти в умовах невизначеності та глобальних змін.

Список використаних джерел:

1. Pušara A., Miljković L., The role and the importance of management in the international business. *Technics technologies education management*. 2021.
2. Доронін А.В., Либа В.О., Ревенко Д.С., Роль міжнародного менеджменту у формуванні сучасних підходів до міжнародного бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. № 11.
3. Особливості та функції міжнародного менеджменту. Освіта UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/management/13664/> (дата звернення: 15.10.2024).